

חמש שנים אחרי אירוע התמותה ברפת אייל

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

זה היה אירוע טראומתי מאוד, בתוך זקות פרות נשכבות, מגירות ריר ואף מתות בעולים ועל יזם - זה היה אירוע תמותה בקנה מידה גדול שקרה בעקבות ריסוס פרות נגד זבובים. היום, 5 שנים אחרי האירוע, נסגר המעגל ויש מקום לחדש לקחים - שיחה עם אריה פסטי, מרכז רפת אייל

ואכן, כתוצאה מהריסוס מתו 160 פרות בכל הקבוצות, למעט היבשות והעגלות.

מעבר לפרטים המרתקים, יש לאריה מחמאות רבות לכל מי שהיה מעורב בתהליך הטיפול והליווי ובמיוחד לרופא הרפת - "ד"ר יונתן ועדיה, הרופא הפרטי המטפל - חבר, נשמה, אכפתיות לבעלי חיים, מסירות ומקצועיות - היה בביקור ברפת חפר, שמע על המקרה, עזב הכול והפעיל תושייה רבה בהכינו את מחסן התרופות בהוד השרון והביא משם ארגז אטרופין, שהיה מיועד לטיפול בחיות, באם יהיה צורך, בתקופת מלחמת המפרץ השנייה. הגיע לרפת וגייס את כולם להזריק לווריד הרבה אטרופין. כל פרה שקיבלה זריקה ניצלה אך לא הספיקו להגיע לכולן. זהו פיגוע המוני שבו צריך להספיק מהר ככל האפשר - 90 פרות ניצלו ונשארו בחיים".

אריה לא שוכח את חברי הקיבוץ שלו שהגיעו לרפת לשטוף את הפרות,

תאריך נשאר חקוק בזיכרונו של אריה - 19 ליוני 2005, כך גם פרטי האירוע: "הייתי בדרך לסיכומים כלכליים בגרנות, חבר צוות עמד בפתח עם שני בקבוקים והודיע שהוא הולך לרסס נגד זבובים ברפת, מנהג שגור אצלנו ברפת, ושאל האם לסיים את הבקבוק הזה ולהתחיל חדש? עניתי ב"כן" ונסעתי למפגש - הוא יצא לרסס ואני לא הייתי ברפת."

זהו אחד האסונות ברפת שבהן השיקום היה מהיר מאוד וכרוך בצירוף זמנים ובהרבה מזל: "כבר בערב המקרה אמרו לנו שבמושב השיתופי מבקיעים בדרום סוגרים את הרפת ומוכרים את הפרות

מראה יפהפה של חזית הרפת באייל

איך מכסים נזק גדול כל-כך?

על אף הקושי הרגשי והתחושות שליוו את אריה והצוות בעקבות המקרה, חשוב מאוד לנתח את המקרה ולהעביר את הלקחים של האירוע שיכול לקרות כמעט בכל רפת.

חברת הביטוח נתנה הלוואה לרפת ואיתה קנו את הפרות, אך לא הסכימה לשלם בעבור הנזק שנגרם. הניסיונות להגיע לפשרה הוגנת לא צלחו ושני הצדדים נערכו למאבק משפטי מרתק

חברת הביטוח נתנה הלוואה לרפת ואיתה קנו את הפרות, אך לא הסכימה לשלם בעבור הנזק שנגרם. הניסיונות להגיע לפשרה הוגנת לא צלחו ושני הצדדים נערכו למאבק משפטי מרתק. קיבוץ אייל בחר במשרד "אטיאס נווה" בתל-אביב שהתמחה בנושאי תביעות ביטוח

להביא אוכל לחברי הצוות ולחבק אותם, בעת הקשה לכולם. הקימו ועדה לבדיקה ופרסמו מסקנות, אך עשו זאת בחום רב ובאהבה.

שיקום הרפת

זהו אחד האסונות ברפת שבהן השיקום היה מהיר מאוד וכרוך בצירוף זמנים ובהרבה מזל: "כבר בערב המקרה אמרו לנו שבמושב השיתופי מבקיעים בדרום סוגרים את הרפת ומוכרים את הפרות. לקח כמה ימים וטיפלנו בקנייה - דוד בן עוזיאל מההתאחדות ומשה שפירא מ"בני בקר" ליוו אותנו ברכישת הפרות, מרכז המשק סגר את העסקה ובה קנינו 150 פרות, אך העתיד היה חי בסכנת העגלות ואף אחת מהן לא נפגעה - כיום הן עמוד השדרה של הרפת"

הרפת התאוששה במהירות, צוות הרפת מקצועי ומסור מאוד וכבר ב-2006 הרפת הייתה ראשונה (!) בסיכומים הכלכליים של גרנות. ובכלל, רפת אייל היא אחת הרפתות היותר כלכליות במגזר השיתופי בישראל וכמובן, הכול בזכות הצוות.

גם תוצאות וגם יופי

רפת אייל נמצאת בסמוך לכביש 6 ליד היישוב כוכב יאיר בשרון. מכסה 3.5 מיליון ליטר, 300 חולבות, תוצאות מקצועיות וכלכליות מרשימות מאוד.

צוות הרפת ותיק, מקצועי ומסור - כולל את מוטי ונטורה מצור יגאל שעובד כאיש טכני ברפת, רפתן מעולה וכיום הוא אחראי בריאות.

הנקה עובדת היונקייה שגרה עם בן ניר אליהו ושלושת ילדיהם בצור יגאל,

איתמר חבר אייל בוגר רופין ומאביס את הפרות.

טוטו התאילנדי המסור.

הנקה עולה לקומה השנייה

משתלבים בחליבות, ביונקייה - מגמיעים אחר הצהריים במקום הנקה וגם בעבודות הטרקטור.

היונקייה בנויה משני אתרים, האחד לחורף שמוגן מפני גשם ורוחות והשני לקיץ עם רשת צל ואורזור מרבי.

פעילות הזבל היא עצמאית לחלוטין והרפת מטפלת בזבל - אריה קנה כף מיוחדת לזבל שמורכת על השופל וכך לא צריך לזהם את כף חלוקת האוכל. הופכים את הזבל תדירות ומעבירים אותו לשדות הקיבוץ ואת העודפים מוכרים לשכנים.

עבודות נגרות ומסגרות - הרפת מאוד אסתטית ותורמת לכך החזות המאוד מיוחדת שהעובדים נתנו לה. הכול בעבודה עצמית - סגירה בעץ של כל הסככה, בניית קומה שנייה עם מדרגות עלייה מעץ, חדר אוכל והכול עשוי בצורה מאוד מקצועית ובגימור נקי. חגיגה של אסתטיקה ומראה אירופי חמים. ■

לראות ולאמץ!

פעילות הזבל היא עצמאית לחלוטין והרפת מטפלת בזבל - אריה קנה כף מיוחדת לזבל שמורכת על השופל וכך לא צריך לזהם את כף חלוקת האוכל. הופכים את הזבל תדירות ומעבירים אותו לשדות הקיבוץ ואת העודפים מוכרים לשכנים

הרפת מסודרת ומאורגנת ואחרי חליבת הבוקר יש זמן לעסוק בשיפורים מתמידים, כדי לחיות טוב יותר בסביבה נעימה וידידותית.

צוות של 5 חברי ענף הוא צוות גדול לביצוע העבודות השוטפות ויש להכין עבודות בנייה ותחזוקה יזומה. להשלמה צריך למצוא עובדים שיבואו לחליבה בלבד וכאלה יש סטודנטים מאייל וגם הרבה נערים (26 במספר) מז"ב שהרפתנים מאמצים בחום ומלמדים אותם ערכי עבודה, התמדה, אהבת בעלי חיים. הם

הצוות נחוש להמשיך ולהצליח

אייל הרגשנו לא טוב עם הפסילה כי הביטוח הוא לדברים כאלה ממש. החלטנו ללכת לקראתם והצענו להם הלוואה בתנאים טובים לעשר שנים וזה עזר להם לקנות את הפרות ולשקם את העדר. בביטוח, הנושא הוא בגדר "שחור-לבן", אם נשלם לאייל אז נצטרך לשלם גם לאחרים - בביטוח כולם שווים."

מהלך המשפט - כל צד ניסה לבנות תזה שלפיה הוא מסביר את סיבת המוות של הפרות שתתאים לפוליסה ולפירושיה, ותוביל להצלחה במשפט. כל צד גייס מומחים בתחום הטוקסיקולוגיה על מנת לבסס את טיעונו.

אריה ושייקה דרורי מיד לאחר האירוע

תאור המקרה: רפתנים מחליטים לרסס את הפרות בזמן האוכל כשהן קשורות בעולים. ריסוס על הגוף בחומר דוחה זבובים. הם בוחרים בבקבוק שגוי שדומה בצורתו בדיוק לבקבוק הרצוי לשימוש, רק התווית

חורף 2009, אחרי משפט ארוך שהתנהל כ-3.5 שנים וכ-4 וחצי שנים מאז אירוע התמותה ברפת, השופט מפרסם פסק דין וקובע שעל חברת הביטוח להחזיר לרפת אייל את כספי הנזק שנגרם כתוצאה ממות הפרות

שונה. החומר שנלקח בטעות נקרא בשמו המסחרי: "מקסימום" - זרחן אורגני לריסוס על ערמות זבל בלבד, בסביבת הרפת, לטיפול ברימות זבובים.

תגובת חברת הביטוח - במוסף מיוחד ב"משק הבקר והחלב" בתום האירוע, לפני כחמש שנים, ראיינתי את מנהל חברת הביטוח: הפוליסה החריגה מקרים שבהם ההרעלה אינה ממזון, דהיינו היא כיסתה רק הרעלות שנגרמו על ידי מזון הפרות: "לא רצינו להגיע למצב שמישהו יחסל את העדר ויבקש מהביטוח לכסות את הנזק או סגירת חשבונות עם בעל המשק. אף פעם לא השתמשנו בסעיף זה. במקרה

גם פינת העבודה של הנקה היונקיסטית נראית מעוצבת

סככת צל ליונקים בקיץ ובצדה חממה סגורה לימות החורף

צוות רפת אייל - מצטיין וגאה

הפרות.
 החומר "מקסימום" מיוצר על ידי חברה ישראלית ובעל החברה אמר שיש לו ביטחון רב שהנזק לא נגרם על ידי "מקסימום", כי גם אם הוא ישפוך את החומר ישירות על הפרות לא יקרה נזק ואפילו ללא מיהול. התחזקה האמונה שהחומר עבר תהליכים כימיים ששינו את הרכבו.

בבדיקה שנערכה בשתי גופות של פרות נמצא שתוכן הכרס מכיל דיאזינן (שרידי זרחן אורגני) וכן גם האוכל באבוס הפרות נגוע באותו דיאזינן.

זה הוביל לטענה של הרפת שהפרות, שרוססו בזמן האכילה, אכלו אוכל נגוע בחומר הריסוס שנשר על הבליל. החומר חדר לכרס והרג את

לקראת ראש השנה תשע"א

חברת א.ב. מתכננים

מברכת את מגדלי הבקר והחלב בשנת תנובה מוצלחת

ומאחלת לכל לקוחותיה שנה טובה ומוצלחת

דרך מנחם בגין 116, תל אביב, ת.ד. 25256, מיקוד 61251
 טל. 03-6233777, פקס. 03-6233700, ronen@abt.co.il

מסקנות ולקחים

הלקח המרכזי של אריה: לא מרססים על פרות - המלחמה במזיקים לא תהיה על גבן של הפרות ויש לבצע טיפולים מונעים: הרבה מלכודות, ערבוב תמידי של הזבל, מניעת צמיחת הרימות בזבל.

לקחים נוספים שעלו במהלך האירוע:

- נחוץ נוהל מסודר לשעת חירום שיהיה תלוי על הקיר ברפת: כתובות, מספרי טלפונים, נושאי אחריות שאליהם יש לפנות, ברמת השירותים הווטרינריים, מועצת החלב, מחלבות, וכל גורם שתפקידו לסייע.
- הוראות ברורות לשימוש ולאחזקה של חומרי הדברה - ככלל, רצוי שחומרים כאלה לא יהיו בתחום הרפת.
- ארון התרופות והחומרים האחרים יהיה נעול ומפוקח שלא יוכלו לגשת אליו בקלות.
- צריך לקרוא היטב את מה שכתוב על התווית, פעם ועוד פעם
- להתייעץ עם הרופא המטפל - יש לו ידע וניסיון שאותם הוא יעביר, לצוות ברצון. הרופא הוא חלק ממערך אבטחת האיכות ברפת.
- רצוי להשתמש בשירותיו של מדביר חיצוני מוסמך - הוא מקצועי, מיומן ובטיחותי
- לא להתפתות - לעולם לא לקנות חומרים שנראים זולים, לא ידועים, לא מאושרים על ידי הגורמים המוסמכים ובוודאי לא לקנות מ"חפרים ומגזלנים". העניינים לא יכולים להרשות לעצמם לקנות בזול, אלא לקנות חמרים טובים, יעילים ובטוחים.
- ביטוח אסונות - שיכסה בעת אסון את כל הגורמים העלולים לגרום לאסון. ■

התובעים הצליחו להוכיח בעזרת מומחה ממכון ויצמן ובעזרת ד"ר צחי סקלסקי, מנכ"ל מעבדת בקטום, שהוא בנו של רפתן משפחתי, שהחומר השגוי נמצא זמן רב ברפת, פג תוקפו ולא אוחסן כראוי. הוא עבר תהליכי פירוק שהפכו אותו לרעיל פי 14,000 מצורתו המקורית והפך להיות רעל מסוג Tep. ברעילות בעוצמה כזו ואכילת אוכל נגוע ברעל, נגרם מות הפרות.

השופט קיבל את התזה שאפשרי שהפרות מתו כתוצאה מהאכילה וחיוב את חברת הביטוח לשאת בעלויות הנזק.

לא מרססים על פרות - המלחמה במזיקים לא תהיה על גבן של הפרות ויש לבצע טיפולים מונעים: הרבה מלכודות, ערבוב תמידי של הזבל, מניעת צמיחת הרימות בזבל. לקחים נוספים שעלו במהלך האירוע

סיום המשפט: חורף 2009, אחרי משפט ארוך שהתנהל כ-3.5 שנים וכ-4 וחצי שנים מאז אירוע התמותה ברפת, השופט מפרסם פסק דין וקובע שעל חברת הביטוח להחזיר לרפת אייל את כספי הנזק שנגרם כתוצאה ממות הפרות.

אריה גייס כוחות נפש רבים וליווה את המשפט לכל אורכו, תוך דרבון כל המעורבים בנושא והבאת מומחים שונים שהביאו לתוצאה, שהייתה בלתי צפויה לחלוטין.

הקיץ הופך לחורף עם מערכות העירפול של א.ר.ג.

שאל את הפרות ברפתות:

- שביל החלב - כפר ויתקין
- חוות השחפים
- כפר בלוס
- רגבה
- בית-אלפא
- משק יוקר - יוקנעס
- נווה-אור
- מיזרע
- רוזנברג - כפר יזידיה
- אמטו - בורגתא

א.ר.ג. פיתוח ויעוץ בחקלאות בע"מ

מושב עין-ורד ת.ד. 186 מיקוד 40696 טלפקס. 09-7962387, נייד: 052-3383005
www.arn-fog.com Email: noam@arn-fog.com